

Straffen fastsettes til tvangsarbeid i 6 år med fradrag av 98 dager for utholdt varetektsarrest. Videre fradømmes han almen tillit i overensstemmelse med § 11 i provisorisk anordning av 15. desember 1944 for et tidsrom av 10 år, samt en bot stor kr. 1 000, jfr. nevnte provisoriske anordning.

I skjerpene retning har retten tatt hensyn til at tiltalte har utvist atskillig aktivitet som medlem av N. S. og som frontkjemper samt til hans utdannelse. I formildende retning finnes intet å anføre utover hans unge alder.

Tiltalte nr. 2, Arne Wilhelm Nilsen, født 12. april 1918, fhv. sjøkadett, hustru og 1 barn å forsørge, siste års inntekt ca. kr. 6 000, ingen formue når unntas en livspolise på kr. 1 000 uten nærmere kjennskap til det innbetalte premiebeløp, tidligere ustraffet.

Lagmannsretten har funnet det bevist at tiltalte i juli 1941 meldte seg til tjeneste i Den norske legion og at han etter å være blitt utdannet til soldat i Norge og Tyskland deltok fra mars 1942 på tysk side i kamp mot Russland til 10. mai 1943. Tiltaltes tjeneste som soldat på tysk side fant sted mens Norge var i krig med Tyskland og mens Russland var en med Norge forbunden stat.

Videre har man funnet det bevist at tiltalte i april 1941 meldte seg inn i Nasjonal Samling og sto som medlem til Tysklands kapitulasjon og derved har søkt å medvirke til at Norges statsforfatning forandres ved ulovlige midler. Fra våren 1943 virket tiltalte som instruktør for Ung hirdmarinen, som var et straffbart tiltak som N. S. hadde satt i verk.

Tiltalte har derved under krig hvori Norge deltar ytet fienden bistand i dåd og svekket Norges eller noen med Norge forbunden stats strids-evne, likesom han har søkt å medvirke til at rikets statsforfatning ved ulovlige midler forandres og således gjort seg skyldig i forbrytelse mot strl. §§ 86 og 98, idet man finner at de subjektive betingelser for straffskyld etter disse paragrafer har vært til stede for tiltaltes vedkommende.

Straffen fastsettes til tvangsarbeid i 6 år med fradrag av 98 dager for utholdt varetektsfengsel. Videre fradømmes han almen tillit i overensstemmelse med § 11 i provisorisk anordning av 15. desember 1944 for et tidsrom av 10 år, jfr. nevnte provisoriske anordnings § 51.

I skjerpene retning har retten tatt hensyn til at tiltalte er tidligere sjøkadett og har utvist stor aktivitet som frontkjemper. I formildende retning finner man heller ikke her noe å anføre utover hans unge alder.

Den 3. november 1945 ble av Høyesterett i sak L.nr. 36 S.nr. 61/1945:

Påtalemyndigheten (Aktor: Statsadvokat J. C. Mellbye)
mot

1) Johannes August Lohne, 2) Geirmund Vetås, 3) Oddvar Elmer Aspelund, 4) Irving Harald Olsen (Forsvarer: H.r.advokat Jon Simonson) avsagt sådan

Dom:

Dommer Klæstad: Den 26. juli 1945 avsa Gulating lagmannsrett dom med sådan domsslutning:

«Tiltalte nr. 1, Johannes August Lohne, dømmes for forbrytelse mot strl.s § 86, 1. ledd, jfr. anordning av 15. desember 1944 § 51 og anordning av 15. desember 1944 § 3, jfr. 2 alt. jfr. strl.s § 62 til tvangsarbeid i 7 — syv — år hvori fragår 79 — niogsytti — dager for utholdt varetektsfengsel.

Videre idømmes han en bot til statskassen på kr. 2 000 — totusen — kroner samt fradømmes almen tillit (anordning av 15. desember 1944 § 11, 1 til 9) for et tidsrom av 10 — ti — år. I saksomkostninger til det offentlige betaler han kr. 100 — etthundre — kroner.

Tiltalte nr. 2, Geirmund Vetås, dømmes for forbrytelse mot strl.s § 86, 1. ledd, jfr. anordning av 15. desember 1944 § 51 og samme anordnings § 3, jfr. § 2 alt. jfr. strl.s § 62 til tvangsarbeid i 5 — fem — år, hvori fragår 79 — niogsytti — dager for utholdt varetektsfengsel.

Videre idømmes han en bot til statskassen på kr. 1 000 — ettusen — kroner og fradømmes almen tillit (anordning av 15. desember 1944 § 11, 1 til 9) for et tidsrom av 10 — ti — år.

Tiltalte nr. 3, Oddvar Elmer Aspelund, dømmes for forbrytelse mot strl.s § 86, 1. ledd, jfr. § 55 og anordning av 15. desember 1944 § 51 til tvangsarbeid i 2 — to — år, hvori fragår 76 — seksogsytti — dager for utholdt varetektsfengsel. Han fradømmes almen tillit (anordning av 15. desember 1944 § 11, 1 til 9) for et tidsrom av 10 — ti — år.

Tiltalte nr. 4, Irving Harald Olsen, dømmes for forbrytelse mot strl.s § 86, 1. ledd, jfr. § 55 og anordning av 15. desember 1944 § 51 til tvangsarbeid i 2 — to — år, hvori fragår 76 — seksogsytti — dager for utholdt varetektsfengsel.

Han fradømmes almen tillit (anordning av 15. desember 1944 § 11, 1 til 9) for et tidsrom av 10 — ti — år.»

En av domsmennene stemte for at frihetsstraffen for Lohnes vedkommende fastsettes til tvangsarbeid i 4 år. For øvrig var dommen enstemmig.

Alle de tiltalte har anket over straffutmålingen. Tiltalte nr. 2, Vetås, hevder dessuten at landssvikanordningens bestemmelse om tillits-tap er grunnlovstridig.

Saksforholdet og de tiltaltes personlige forhold framgår av lagmannsrettens domsgrunner.

Jeg finner at de frihetsstraffer som lagmannsretten har idømt tiltalte nr. 1, Lohne, og tiltalte nr. 2, Vetås, er i god overensstemmelse med Høyesteretts tidligere praksis i lignende tilfeller og at der ikke er grunn til å foreta noen endring for så vidt. Derimot antar jeg at de bøter på henholdsvis kr. 2 000 og kr. 1 000 som er idømt disse tiltalte bør bortfalle. Tiltalte nr. 2 er uformuende og tiltalte nr. 1 er